

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА ІМЕНІ В. М. КОРЕЦЬКОГО НАН УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНО-НАУКОВА УСТАНОВА
“ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЇ, БЕЗПЕКИ І ПРАВА НАПРН УКРАЇНИ”
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ “ФЕМІДА”
ЦЕНТР ПРАВОВОЇ ОСВІТИ І НАУКИ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ЦЕНТР ПРАВ І БЕЗПЕКИ ЛЮДИНИ
В ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ
ІНФОРМАЦІЙНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЦЕНТР З ПРАВ ЛЮДИНИ

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

СІМНАДЦЯТІ ЮРИДИЧНІ ЧИТАННЯ **Правничо-політичні цінності як фактор** **демократичного розвитку України**

Матеріали міжнародної наукової онлайн-конференції

24-25 листопада 2022 р.

КИЇВ
Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова
2023

Редакційна колегія:

- Андрущенко В. П.** ректор НПУ імені М. П. Драгоманова, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (*співголова Редакційної колегії*);
- Шемшученко Ю. С.** радник при дирекції Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, академік НАН України, академік НАПрН України заслужений діяч науки і техніки України, професор (*заступник голови Редакційної колегії*);
- Андрусишин Б. І.** завідувач кафедри теорії та історії держави і права, керівник Навчально-наукового центру прав і безпеки людини в інформаційному суспільстві, академік Української академії історичних наук, академік АН ВШ України, академік Української академії політичних наук, доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України (*заступник голови Редакційної колегії*);
- Скрипнюк О. В.** директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений юрист України (*заступник голови Редакційної колегії*);
- Пилипчук В. Г.** директор Державно-наукової установи “Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України (*заступник голови Редакційної колегії*);
- Бучма О. В.** вчений секретар щорічної міжнародної наукової конференції “Юридичні читання”, член правління ГО “Феміда”, старший науковий співробітник Інституту філософії імені Г. С. Сковороди НАН України, кандидат філософських наук, доцент (*вчений секретар*);
- Пархоменко Н. М.** завідувач відділу теорії держави і права Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України;
- Бабкіна О. В.** завідувач кафедри політичних наук НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор політичних наук, професор, заслужений працівник освіти України;
- Вернидуб Р. М.** проректор з навчально-методичної роботи НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор філософських наук, професор, заслужений працівник освіти України;
- Карнаух А. А.** заступник декана з наукової та виховної роботи соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат політичних наук, доцент;
- Лавриненко В. Г.** проректор з міжнародних зв’язків НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат історичних наук, професор;
- Встрів І. Г.,** проректор з навчально-методичної роботи гуманітарних факультетів НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат історичних наук, професор, заслужений працівник освіти України;
- Гамула І. А.,** проректор з перспективного розвитку та інфраструктури університету, кандидат педагогічних наук, доцент;
- Корець М. С.,** проректор із науково-педагогічної та адміністративно-господарчої роботи НПУ імені М. П. Драгоманова, професор кафедри загально-технічних дисциплін, доктор педагогічних наук, професор, заслужений працівник освіти України;
- Торбін Г. М.,** проректор з наукової роботи НПУ імені М. П. Драгоманова, професор кафедри математичного аналізу та диференціальних рівнянь, доктор фізико-математичних наук, професор;
- Оніщенко Н. М.,** заступник директора з наукової роботи Інституту держави і права імені В. М. Корецького НАН України, академік НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
- Євтух В. Б.,** декан соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент НАН України, заслужений діяч науки і техніки України;
- Огірко Р. С.,** професор кафедри теорії та історії держави і права НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат юридичних наук, доцент;
- Стеценко В. Ю.** завідувач кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін НПУ імені М. П. Драгоманова, доктор юридичних наук, професор;
- Токарчук О. В.** доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри теорії та історії держави і права НПУ імені М. П. Драгоманова, керівник інформаційно-просвітницького центру з прав людини;
- Шитий С. І.,** модератор сайту соціально-правового факультету НПУ імені М. П. Драгоманова, кандидат юридичних наук, доцент.

Ч 75 СІМНАДЦЯТИ ЮРИДИЧНІ ЧИТАННЯ. Правничо-політичні цінності як фактор демократичного розвитку України : матеріали міжнародної наукової онлайн-конференції, 24-25 листопада 2022 року / ред. кол. : В. П. Андрущенко, Б. І. Андрусишин, Ю. С. Шемшученко та ін. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2023. – 142 с.

У збірнику вміщені матеріали, в яких розглядаються актуальні проблеми наукових досліджень викладачів, докторантів, аспірантів, студентів закладів освіти та наукових установ України та зарубіжжя, які працюють у галузі юридичних, політичних наук тощо.

Література:

1. Є. Сидоров “Без військових судів потрібного рівня ефективності правосуддя у військових формуваннях не досягти”. Електронний ресурс: Режим доступу: <http://yur-gazeta.com/interview/-bez-viyskovih-sudiv-potribnogo-rivnyaefektivnosti-pravosuddyaviyskovih-formuvannya-ne-dosyagti.htm>
2. Проект Закону “Про внесення змін до деяких законодавчих актів в Україні (щодо утворення військових судів та окремих організаційних питань)” від 30.01.2015 р. Електронний ресурс: Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6?id=&pid069=198&Ses=0&Sk1=9>
3. Законопроект “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо утворення військових судів та окремих організаційних питань)” від 6.04.2015 р. Електронний ресурс: Режим доступу: <http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc6?id=&pid069=198&Ses=0&Sk1=9>
4. Електронний ресурс: Режим доступу: <https://sud.ua/ru/news/publication/241636-voenneye-sudy-mozhno-vosstanovit-no-nuzhny-resursy-kassatsionnyu-ugolovnyu-sud-vs>
5. Постанова ВРУ “Про перейменування військових трибуналів України у військові суди України і продовження повноважень їх суддів” № 2979 - XII від 3 лютого 1993 року. Електронний ресурс: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2979-12#Text>
6. Закон України “Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР “Про судоустрій Української РСР”” № 4017-XII від 24.02.1994 р. Електронний ресурс: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4017-12#Text>
7. Закон України “Про судоустрій України” від 7.02.02 р. № 3018-III (втратив чинність) Електронний ресурс: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3018-14#Text>

С. І. Шитий,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри теорії та історії держави і права
НПУ імені М. П. Драгоманова
(м. Київ)

КОРУПЦІЯ ЯК ОСНОВНА ВНУТРІШНЯ ЗАГРОЗА НАЦІОНАЛЬНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Нині Україна переживає кризу небачену з моменту її виникнення. На нашу державу напала російська федерація. Військова агресія, яка тривала понад вісім років, 24 лютого 2022 року вилилася у відкрите повномасштабне військове вторгнення. Українські міста перебувають під постійною загрозою ракетних і бомбових ударів, а ворог не полишає спроб захопити якомога більше території України, вчиняє туристичні атаки на цивільне населення та інфраструктуру. Говорячи про загрози національній безпеці, очевидно, що головною зовнішньою загрозою Україні, самому її існуванню як держави, життю і здоров'ю громадян, є саме російська федерація, а також правлячий в ній антидемократичний режим, що має багато ознак фашистського.

Якщо зовнішня загроза це росія, то, що ж є загрозою внутрішньою? Про це можна багато розмірковувати, але варто пам'ятати, що шпигунство і диверсійно-підбивна діяльність це теж елемент зовнішньої загрози. Туди ж можна віднести поширення ворожої пропаганди, деструктивних ідеологій та ворожих псевдокультурних цінностей. При виключенні з переліку усього вищезгаданого може видатися, наче немає великих загроз національній безпеці України. Нажаль це не так. Досвід років незалежності України і досвід років війни, а особливо її гарячої фази, яка триває коли пишуться ці рядки, свідчить що окрім величезної зовнішньої загрози національній безпеці України в особі російської федерації існує не менша, а можливо і більша внутрішня загроза не лише національній безпеці, а і самому існуванню України як держави. Це корупція.

Відповідно до частини 1 статті 1 Закону України “Про запобігання корупції”, корупція – використання особою, зазвичай посадовцем, особою, яка наділена владою, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди цій особі, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [1]. Інакше кажучи корупцією є використання посадовою особою, особою наділеною владою і владними повноваженнями, цієї самої влади і цих самих прав і повноважень в інтересах приватних осіб за винагороду, тобто з метою особистого збагачення. Корупція це жахливе деструктивне явище, яке крім прямого порушення закону і шкоди суспільству, несе шкоду правовій свідомості громадян. Тобто, якщо особи, які покликані виконувати закон, або забезпечувати його виконання, закон порушують, то чому дотримуватися закону повинні звичайні громадяни. Погіршує ситуацію, також, відсутність відповідальності посадовців за корупційні злочини. Хоча в Україні створена і почала діяти повна структура органів боротьби з корупцією, але строк їх діяльності ще незначний, а відчутних результатів поки не було. Але, крім безпосереднього порушення закону і розвитку правового нігілізму, що саме по собі є загрозою національній безпеці, оскільки руйнує авторитет державної влади і понижує ефективність роботи державних органів, корупція несе пряму загрозу самому існуванню держави, оскільки корупція є значним підґрунтям для злочинів проти основ національної безпеки України.

Злочини проти основ національної безпеки України є найбільш суспільно небезпечними посяганнями. Їх родовим об'єктом виступають суспільні відносини, які забезпечують державну безпеку, конституційний

лад, суверенітет, територіальну цілісність і недоторканність, обороноздатність, тобто основи національної безпеки України. Іншими словами, родовим об'єктом цих злочинів є суспільні відносини, що забезпечують саме існування України як суверенної, незалежної, демократичної, соціальної і правової держави [2]. Найбільш відомим злочином серед злочинів проти основ національної безпеки України є державна зрада. Державна зрада це діяння, умисно вчинене громадянином України на шкоду суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній чи інформаційній безпеці України: перехід на бік ворога в період збройного конфлікту, шпигунство, надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України [3]. Інакше кажучи, державна зрада це умисні дії особи на шкоду державі, її суверенітету, територіальній цілісності і недоторканності яке вчиняється особою з ідеологічних міркувань, тобто через політичні переконання, або ж за матеріальну винагороду, в якийсь формі. В умовах агресивної злочинної війни проти України, такі дії вчиняються на користь іноземної держави, тобто російської федерації, і саме агресор виступає саме тим, хто надає матеріальну вигоду особам, які вчиняють державну зраду. Тобто, можна дійти висновку, що при вчиненні корупційного особа наділена владою, по суті, заради матеріальної винагороди, зраджує державу на користь приватної особи, то особа, яка вчиняє державну зраду, чи інший злочин проти основ національної безпеки України, заради матеріальної винагороди, зраджує державу на користь іншої держави. Тобто наділена владно-виконавчими повноваженнями особа, при вчиненні обох злочинів, здійснює, по суті, ті самі дії з тих самих підстав, але на користь різних суб'єктів – приватних осіб у випадку корупції і іноземної держави, у випадку державної зради. Таким чином, цілком логічно можна зробити припущення, що особа, яка вже вчиняла корупційні злочини, буде набагато більш схильною до вчинення злочинів проти основ національної безпеки України. А отже, корупція є прямою загрозою національній безпеці України, оскільки створює передумови для злочинів проти основ національної безпеки України.

Л і т е р а т у р а :

1. Закон України “Про запобігання корупції”. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*. 2014. № 49. ст. 2056.
2. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України [Текст] : станом на 5 берез. 2018 р. / [Азаров Д. С. та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея ; Нац. акад. внутр. справ. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 1101 с.
3. Кримінальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 25-26. ст. 131.